

روانشناسی رشد و تحول انسان

(ویرایش نهم)

نویسندگان: دایان ای. پاپالیا، سالی وندکاس آلدو، روت داسکین فلدمن

مشاور: دانا گراس

مترجمان: داود عرب قهستانی، هامایاک آوادیس یاتس، دکتر حمیدرضا سهرابی

فروزنده داورپناه، افسانه حیات روشنائی، دکتر سیارک نقشبندی

ویراستار فنی: داود عرب قهستانی

ویراستاری: گروه علمی رشد

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۱ - شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: آراین

انتشارات رشد

مرکز نشر و پژوهش کتبهای روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، بین خیابان دانشگاه و خیابان ابوریحان، شماره ۴۱، تلفن ۶۶۴۰۴۴۰۶

فروشگاه: خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، شماره ۱۲۳۲، تلفن: ۶۶۴۹۸۳۸۶ - دورنگار: ۶۶۴۹۷۱۸۱

سرشناسه: پاپالیا، دایان ای. (Papalia, Diane E)

عنوان و نام پدیدآور: روانشناسی رشد و تحول انسان / نویسندگان دایان ای. پاپالیا، سالی وندکاس الدوز، روت داسکین فلدمن؛ مشاور دانا گراس؛ مترجمان داود عرب قهستانی... [و دیگران]؛ ویراستار فنی عرب قهستانی؛ ویراستاری گروه علمی رشد. مشخصات نشر: تهران: رشد، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۹۲۸ صفحه: مصور، جدول، نمودار. شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۰۲-۶۹-۲ یادداشت: عنوان اصلی: Human development 9th ed, c2004

یادداشت: مترجمان داود عرب قهستانی، هامایاک آوادیس یانس، حمیدرضا سهرابی، فروزنده داوریناه، افسانه حیات روشنایی، سیامک نقشبندی.

موضوع: روان شناسی رشد. شناسه افزوده: آلدز، سالی وندکاس، ۱۹۳۳ - م. شناسه افزوده: Olds, Sally Wendkos شناسه افزوده: فلدمن، روت داسکین

شناسه افزوده: Feldman, Ruth Duskin شناسه افزوده: عرب قهستانی، داود، مترجم، ویراستار شناسه افزوده: انتشارات رشد

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ر ۱۶ پ / BF۷۱۳ رده بندی دیویی: ۱۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۲۹۷۸۳

فهرست مشروح مطالب

یادداشت ناشر	۱۷	کادر ۲-۱ گفتگوی عملی: زمان‌بندی در یادگیری زبان تا چه حد از اهمیت	۴۱
یادداشت مترجمان	۱۹	برخوردار است؟	۴۱
		بررسی مجدد	۴۲
		خلاصه فصل و واژگان کلیدی	۴۲
		فصل ۲: نظریه و پژوهش	۴۵
		بحث ویژه مارگارت مید، پیشگام پژوهش‌های بین‌فرهنگی	۴۷
		مباحث نظری عمده	۴۹
		مبحث ۱: کدامیک مهمتر است - وراثت یا محیط؟	۴۹
		مبحث ۲: آیا رشد و تحول، فرایندی فعال است یا منفعل؟	۴۹
		مبحث ۳: آیا رشد و تحول، فرایندی پیوسته است یا مراحل خاصی دارد؟	۵۰
		یک رویکرد التقاطی	۵۰
		دیدگاه‌های نظری	۵۱
		دیدگاه ۱: روانکاوی	۵۱
		دیدگاه ۲: یادگیری	۵۵
		دیدگاه ۳: شناختی	۵۸
		دیدگاه ۴: تکاملی/اجتماعی-زیستی	۶۱
		دیدگاه ۵: بافتی	۶۲
		کادر ۱-۲ کنکاشی ژرف‌تر: ارزش انطباقی رشد نایافتگی	۶۴
		نظریه و پژوهش چگونه با هم تعامل می‌کنند؟	۶۶
		روش‌های پژوهش	۶۶
		نمونه‌گیری	۶۷
		شیوه‌های مختلف جمع‌آوری داده‌ها	۶۸
		طرح‌های اصلی پژوهش	۷۰
		کادر ۲-۲ درجه‌ای به دنیای پیرامون: اهداف پژوهش بین‌فرهنگی	۷۳
		فصل ۱: مطالعه رشد انسان	۲۳
		بحث ویژه: ویکتور، پسر بچه وحشی آویرون	۲۵
		مطالعه رشد انسان چگونه تکوین یافت	۲۶
		رویکردهای اولیه	۲۷
		مطالعه فراخنای زندگی	۲۷
		رشد انسان در دوران کنونی: درآمدی بر روانشناسی رشد	۲۸
		فرایندهای رشد: تغییر و ثبات	۲۸
		حیطه‌های رشد	۲۹
		دوره‌های مختلف فراخنای زندگی	۳۰
		عوامل مؤثر بر رشد	۳۳
		وراثت، محیط، و ریش	۳۳
		عوامل بافتی عمده	۳۴
		عوامل بهنجار و نابهنجار مؤثر بر رشد	۳۷
		زمان‌بندی عوامل مؤثر: دوره‌های بحرانی یا حساس	۳۷
		کادر ۱-۱ کنکاشی ژرف‌تر: مطالعه دوره زندگی: رشد در برهه‌های سخت	
		زندگی	۳۸
		رویکرد رشدی فراخنای زندگی بالتس	۳۹

بخش اول

درباره رشد انسان ۲۱

۱۳۸	فرایند تولد
۱۳۹	مراحل تولد نوزاد
۱۳۹	موقعیت زایمان، افرادی که در این لحظه حضور دارند، و روش‌های زایمان
۱۴۳	طفل نوزاد
۱۴۳	اندازه و ظاهر
۱۴۳	دستگاه‌های بدن
۱۴۴	حالت‌های انگیزشی
۱۴۵	بقا و سلامتی
۱۴۶	کادر ۱ - ۴ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: آداب و رسوم خوابیدن
۱۴۶	ارزیابی پزشکی و رفتاری
۱۴۸	مشکلات وضع حمل
	آیا یک محیط حمایت‌کننده می‌تواند عوارض ناشی از مشکلات وضع حمل را
۱۵۲	خنثی کند؟
۱۵۴	مرگ در دوران طفولیت
۱۵۶	مصون‌سازی به منظور ارتقای سلامت
۱۵۶	رشد جسمانی در اوائل زندگی
۱۵۶	اصول رشد
۱۵۷	نمو جسمانی
۱۵۸	تغذیه
۱۶۰	مغز و رفتار بازتابی
۱۶۸	قابلیت‌های حسی اولیه
۱۶۹	رشد حرکتی
۱۷۲	کادر ۲ - ۳ کنکاشی ژرف‌تر: پیامدهای گسترده و دامنه‌دار سینه خیز رفتن
۱۷۵	بررسی مجدد
۱۷۵	خلاصه فصل و واژگان کلیدی
۱۷۹	فصل ۵: رشد شناختی در سه سال اول زندگی
۱۸۱	بحث ویژه: «دادی» داروین، فرزند یک طبیعی‌دان
۱۸۲	مطالعه رشد شناختی: رویکردهای کلاسیک
۱۸۳	رویکرد رفتاری: اصول اساسی یادگیری
۱۸۵	رویکرد روانستجی: ارزیابی رشد و هوش‌آزمایی
۱۹۱	رویکرد پیازه‌ای: مرحله حسی - حرکتی
۱۹۵	کادر ۱ - ۵ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: بازی دالی موشه
۱۹۹	مطالعه رشد شناختی: رویکردهای جدیدتر
۱۹۹	رویکرد پردازش اطلاعات: ادراک و بازنمایی
۲۰۶	رویکرد عصب‌نگر شناختی: ساختارهای شناختی مغز
۲۰۷	رویکرد اجتماعی - بافتی: یادگیری به واسطه تعامل با مراقبان
۲۰۸	رشد زبان
۲۰۸	توالی رشد زبان در اوائل زندگی
۲۱۲	ویژگی‌های گفتار اولیه

۷۵	طرح‌های پژوهشی در روانشناسی رشد
۷۸	اصول اخلاقی در پژوهش
۷۹	بررسی مجدد
۸۰	خلاصه فصل و واژگان کلیدی

بخش دوم
آغاز زندگی ۸۳

۸۵	فصل ۳: شکل‌گیری یک زندگی جدید
۸۷	بحث ویژه: ابل دوریس، و نشاتگان جنس الکلی
۸۸	بارداری
۸۹	باروری چگونه صورت می‌پذیرد؟
۹۰	علل چندقلوایی کدامند؟
۹۱	مکانیزم‌های وراثت
۹۱	رمز ژنتیکی
۹۱	چه چیزی جنسیت را تعیین می‌کند؟
۹۱	الگوهای وراثت ژنتیک
۹۵	نابهنجاری‌های ژنتیکی و کروموزومی
۱۰۰	مشاوره و آزمایش ژنتیک
۱۰۱	طبیعت و تربیت: تأثیرات وراثت و محیط
۱۰۱	مطالعه وراثت و محیط
۱۰۲	کادر ۱ - ۳ گفتگوی عملی: آزمایش ژنتیک و مهندسی ژنتیک
۱۰۵	وراثت و محیط چگونه با هم تعامل می‌کنند؟
۱۰۹	برخی از ویژگی‌هایی که تحت تأثیر وراثت و محیط هستند
۱۱۳	رشد پیش از تولد
۱۱۳	مراحل رشد پیش از تولد
۱۱۸	عوامل مؤثر محیطی: عوامل مربوط به مادر
	کادر ۲ - ۳ کنکاشی ژرف‌تر: مناقشه سلامت جنین در برابر حقوق
۱۲۵	مادر
۱۲۷	عوامل مؤثر محیطی: عوامل مربوط به پدر
۱۲۸	نظارت بر رشد پیش از تولد
۱۳۰	مراقبت پیش از تولد
۱۳۱	بررسی مجدد
۱۳۱	خلاصه فصل و واژگان کلیدی
۱۳۵	فصل ۴: رشد جسمانی در سه سال اول زندگی
۱۳۷	بحث ویژه: تولد الویس پریسلی

فصل ۷: رشد جسمانی و شناختی در اوائل کودکی	۲۶۵
بحث ویژه: رنگ یابی، هنرمند خودآموخته	۲۶۷
رشد جسمانی	۲۶۸
ابعاد رشد جسمانی	۲۶۸
نمو و دگرگونی بدنی	۲۶۸
تغذیه و بهداشت دهان	۲۶۹
الگوها و مشکلات خواب	۲۷۰
مهارت‌های حرکتی	۲۷۲
سلامتی و ایمنی	۲۷۴
بیماری‌های جزئی	۲۷۴
آسیب‌های ناشی از حوادث و مرگ	۲۷۵
سلامتی و موقعیت: عوامل مؤثر محیطی	۲۷۵
رشد شناختی	۲۷۸
رویکرد پیاژه‌ای: کودک مرحله پیش‌عملیاتی	۲۷۸
بیشرفت‌های تفکر پیش‌عملیاتی	۲۷۸
ابعاد رشد نیافته تفکر پیش‌عملیاتی	۲۸۳
آیا کودکان خردسال از ذهن و نحوه کارکرد آن آگاهی دارند؟	۲۸۵
کادر ۱-۷ کنکاشی ژرف‌تر: دوستان خیالی	۲۸۸
زبان و سایر توانایی‌های شناختی	۲۸۹
رشد زبان	۲۸۹
رویکرد پردازش اطلاعات: رشد و تحول حافظه	۲۹۴
هوش: رویکرد روانسنجی و رویکرد ویگوتسکی	۲۹۶
کادر ۲-۷ گنگوی عملی: شهادت کودکان در جایگاه شاهد عینی تا چه حد قابل اعتماد است؟	۲۹۷
آموزش در اوائل کودکی	۲۹۹
اهداف و انواع مراکز پیش‌دبستانی: دیدگاه بین‌فرهنگی	۲۹۹
برنامه‌های پیش‌دبستانی: چرایی	۳۰۰
ورود به کودکستان	۳۰۲
بررسی مجدد	۳۰۲
خلاصه فصل و واژگان کلیدی	۳۰۲
فصل ۸: رشد روانی-اجتماعی در اوائل کودکی	۳۰۵
بحث ویژه: ایزابل آلنده، نویسنده مبارز	۳۰۷
خویش‌نشدن در حال رشد	۳۰۸
خودپنداره و رشد شناختی	۳۰۹
درک هیجان‌ها	۳۱۰
اریکسون: ابتکار در برابر احساس گناه	۳۱۱
عزت نفس	۳۱۱
جنسیت	۳۱۳

کادر ۲-۵ کنکاشی ژرف‌تر: آیا کودکان نوپا می‌توانند تمایلات دیگران را «درک کنند»؟	۲۱۳
نظریه‌های کلاسیک زبان‌آموزی: مناقشه طبیعت در برابر تربیت	۲۱۴
عوامل مؤثر بر رشد زبان در اوائل زندگی	۲۱۶
آمادگی برای سوادآموزی: فواید خواندن یا صدای بلند	۲۱۹
بررسی مجدد	۲۲۰
خلاصه فصل و واژگان کلیدی	۲۲۰
فصل ۶: رشد روانی-اجتماعی در سه سال اول زندگی	۲۲۳
بحث ویژه: مری‌گاترین بیتسون، انسان‌شناس	۲۲۵
بنیادهای رشد روانی-اجتماعی	۲۲۶
هیجان‌ها	۲۲۷
خلق و خو	۲۳۲
نخستین تجارب اجتماعی: طفل در خانواده	۲۳۶
کادر ۱-۶ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: معنای پذیردن در سه‌نیم‌گ	
مختلف	۲۳۸
مباحث رشدی در دوران طفولیت	۲۳۹
شکل‌گیری اعتماد	۲۳۹
شکل‌گیری دلبستگی‌ها	۲۴۰
ارتباط عاطفی-هیجانی با مراقبان: نظم‌بخشی متقابل	۲۴۶
اضطراب غریبه و اضطراب جدایی	۲۴۷
کادر ۲-۶ کنکاشی ژرف‌تر: افسردگی مادر چه تأثیری بر فرایند نظم‌بخشی متقابل دارد؟	۲۴۸
ارجاع اجتماعی	۲۴۹
مباحث رشدی در دوران نوپایی	۲۴۹
ظهور مفهوم خویش‌نشدن	۲۵۰
شکل‌گیری خودپیروی	۲۵۱
اجتماعی‌شدن و درونی‌سازی: پدیدآیی وجدان	۲۵۲
تماس با سایر کودکان	۲۵۵
خواهران و برادران	۲۵۵
معاشرت با سایر کودکان	۲۵۶
فرزندان والدین شاغل	۲۵۶
تأثیرات اشتغال والدین	۲۵۶
تأثیر مراقبت اولیه از کودک	۲۵۷
بررسی مجدد	۲۵۹
خلاصه فصل و واژگان کلیدی	۲۶۰

۳۵۹	رشد شناختی	۳۱۳	تفاوت‌های جنسی
۳۵۹	رویکرد پیاژه‌ای: کودک مرحله عملیات عینی	۳۱۴	دیدگاه‌های موجود پیرامون رشد جنسی: طبیعت و تربیت
۳۶۰	پیشرفت‌های شناختی	۳۲۱	بازی: مشغلهٔ اوایل کودکی
۳۶۲	استدلال اخلاقی	۳۲۱	انواع بازی
۳۶۳	پردازش اطلاعات و هوش	۳۲۲	بعد اجتماعی بازی
۳۶۳	حافظه و سایر مهارت‌های پردازشی	۳۲۳	تأثیر جنسیت بر بازی
۳۶۷	رویکرد روانسنجی: ارزیابی هوش	۳۲۴	تأثیر فرهنگ بر بازی
۳۷۳	زبان و سوادآموزی	۳۲۴	فرزندپروری
۳۷۳	خزانه لغات، دستور زبان، و نحو	۳۲۵	انواع شیوه‌های انضباطی
۳۷۳	کاربردشناسی: دانستن نحوهٔ محاوره	۳۲۶	کادر ۱ - ۸ گفتگوی عملی: مخالفت با تشبیه بدنی
۳۷۴	سوادآموزی	۳۲۸	سبک‌های فرزندپروری
۳۷۵	کودک در مدرسه	۳۳۰	تقویت نوع دوستی و مقابله با پرخاشگری و ترس
۳۷۵	ورود به کلاس اول	۳۳۵	خانواده‌های مشکل‌دار: بدرفتاری با کودک و بی‌توجهی به کودک
۳۷۶	عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی	۳۳۵	واقعیت‌ها و آمارهای موجود در زمینهٔ سوءرفتار
۳۸۰	کادر ۲ - ۹ گفتگوی عملی: مناقشهٔ تکلیف منزل	۳۳۵	عوامل تسهیل‌کننده: دیدگاه بوم‌شناختی
۳۸۲	آموزش زبان دوم	۳۳۶	پیامدهای سوءرفتار
۳۸۳	کودکان مبتلا به مشکلات یادگیری	۳۳۸	روابط با کودکان دیگر
۳۸۷	کودکان سرآمد	۳۳۹	خواهران و برادران - یا نبود آنها
۳۸۹	بررسی مجدد	۳۴۰	همبازی‌ها و دوستان
۳۸۹	خلاصهٔ فصل و واژگان کلیدی	۳۴۱	کادر ۲ - ۸ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: کشور تک فرزندان
۳۹۳	فصل ۱۰: رشد روانی - اجتماعی در دوران میان‌کودکی	۳۴۲	بررسی مجدد
۳۹۵	بحث ویژه: ماریان اندرسون، پیش‌کوت‌آهرا	۳۴۲	خلاصهٔ فصل و واژگان کلیدی
۳۹۷	خویش‌شناسی در حال رشد		
۳۹۷	نظام‌های بازتابی: دیدگاه نوبیاژه‌ای		
۳۹۷	عزت نفس		
۳۹۸	رشد هیجانی		
۴۰۰	کودک در خانواده		
۴۰۰	فضای خانواده		
۴۰۴	ساختار خانواده		
کادر ۱ - ۱۰ کنکاشی ژرف‌تر: آیا والدین باید به خاطر فرزندانشان در کنار			
۴۰۸	یکدیگر بمانند؟		
۴۱۱	روابط با خواهران و برادران		
۴۱۲	کودک در گروه همسالان		
۴۱۲	اثرات مثبت و منفی روابط با همسالان		
۴۱۳	محبوبیت		
کادر ۲ - ۱۰ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: محبوبیت از دیدگاه			
۴۱۴	بین‌فرهنگی		
۴۱۴	دوستی		
		۳۴۷	فصل ۹: رشد جسمانی و شناختی در دوران میان‌کودکی
		۳۴۹	بحث ویژه: آن بنکرافت، کاوشگر قطب
		۳۵۱	رشد جسمانی
		۳۵۱	ابعاد رشد جسمانی
		۳۵۱	نمو
		۳۵۲	تغذیه
		۳۵۴	رشد حرکتی
		کادر ۱ - ۹ کنکاشی ژرف‌تر: درک کودکان از بیماری	
		۳۵۶	سلامتی و ایمنی
		۳۵۷	بیماری‌ها
		۳۵۸	آسیب‌های ناشی از حوادث

بخش چهارم

دوران میان‌کودکی ۳۴۵

بخش چهارم

دوران میان‌کودکی ۳۴۵

۴۶۸	خلاصه فصل و واژگان کلیدی
۴۷۱	فصل ۱۲: رشد روانی-اجتماعی در دوران نوجوانی
۴۷۳	بحث ویژه: جکی رایبسون، اسطوره بیس بال
۴۷۴	در جستجوی هویت
۴۷۵	اریکسون: هویت در برابر گم‌گشتگی هویت
۴۷۶	مارسیا: پایگاه هویتی، بحران و تعهد
۴۷۸	تفاوت‌های جنسی در شکل‌گیری هویت
۴۷۹	عوامل قومی مؤثر بر شکل‌گیری هویت
۴۸۰	مسائل جنسی
۴۸۰	جهت‌گیری جنسی
۴۸۰	رفتار جنسی
۴۸۱	خطرپذیری جنسی

کادر ۱ - ۱۲ درجه‌ای به دنیای پیرامون: پیشگیری از بارداری در دوران

۴۸۳	نوجوانی
۴۸۴	بیماری‌های مقاربتی (STDها)
۴۸۵	بارداری و زایمان در دوران نوجوانی
۴۸۷	روابط با خانواده، همسالان، و جامعه بزرگسال
۴۸۷	آیا طغیان نوجوانی یک افسانه است؟
۴۸۹	تغییر در الگوی استفاده از زمان و تغییر در روابط
۴۸۹	نوجوانان و والدین
۴۹۴	نوجوانان و خواهران و برادران
۴۹۴	نوجوانان و همسالان
۴۹۷	نوجوانان - مشکل آفرین: رفتار ضداجتماعی و بزهکاری نوجوانان
۴۹۸	کادر ۲ - ۱۱ کنکاشی ژرف‌تر: فراگیر شدن خشونت در میان نوجوانان
۵۰۱	بررسی مجدد
۵۰۱	خلاصه فصل و واژگان کلیدی

بخش ششم جوانی ۵۰۵

۵۰۷	فصل ۱۳: رشد جسمانی و شناختی در دوران جوانی
۵۰۹	بحث ویژه: آرتور آش، قهرمان تنیس
۵۱۰	رشد جسمانی
۵۱۰	سلامتی و وضعیت جسمانی
۵۱۱	وضعیت سلامتی
۵۱۱	عوامل ژنتیکی مؤثر بر سلامت
۵۱۲	عوامل رفتاری مؤثر بر سلامت و تندرستی
۵۱۳	کادر ۱ - ۱۳ گفتگوی عملی: محرومیت از خواب

۴۱۶	پرخاشگری و قلدری
۴۲۰	بهداشت روانی
۴۲۰	اختلالات شایع هیجانی
۴۲۳	شیوه‌های درمان
۴۲۴	فشار روانی و تاب‌آوری: عوامل حفاظت‌کننده
۴۲۷	بررسی مجدد
۴۲۷	خلاصه فصل و واژگان کلیدی

بخش پنجم نوجوانی ۴۲۱

۴۳۳	فصل ۱۱: رشد جسمانی و شناختی در دوران نوجوانی
۴۳۵	بحث ویژه: آن فرانک، خاطره‌نویس هولوکاست
۴۳۶	نوجوانی: یک مرحله انتقالی در فرایند رشد
۴۳۷	رشد جسمانی
۴۳۷	بلوغ: پایان کودکی
۴۳۸	بلوغ چگونه آغاز می‌شود
۴۳۸	زمان‌بندی، توالی، و علائم رشد
۴۴۲	سلامت جسمانی و روانی
۴۴۳	تناسب اندام
۴۴۳	نیاز به خواب
۴۴۴	تغذیه و اختلالات خوردن
۴۴۷	مصرف و سوء مصرف مواد
۴۴۹	افسردگی
۴۴۹	مرگ در نوجوانی
۴۵۱	کادر ۱ - ۱۱ گفتگوی عملی: پیشگیری از خودکشی نوجوانان
۴۵۱	رشد شناختی
۴۵۱	ابعاد رشد شناختی
۴۵۱	مرحله عملیات صوری پایانه
۴۵۴	رشد زبان
۴۵۵	کادر ۲ - ۱۱ درجه‌ای به دنیای پیرامون: گرایش نوجوانی
۴۵۵	الکابند: ویژگی‌های رشد ناپایسته تفکر نوجوان
۴۵۷	استدلال اخلاقی: نظریه کلبرگ
۴۶۱	مسائل آموزشی و شغلی
۴۶۱	عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی
۴۶۵	ترک تحصیل در دبیرستان
۴۶۶	آمادگی آموزشی و شغلی
۴۶۸	بررسی مجدد

کادر ۲ - ۱۴ گفتگوی عملی: رویارویی با خشونت خانگی	۵۶۷
والد شدن	۵۶۸
صاحب فرزند شدن	۵۶۹
صاحب فرزند شدن در حکم یک تجربه رشدی	۵۷۰
چگونه زن و شوهری که هر دو شاغلند با مسائل و مشکلات کنار می‌آیند؟	۵۷۲
هنگامی که پیوند زناشویی پایان می‌یابد	۵۷۴
طلاق	۵۷۵
ازدواج مجدد و عهده‌دار شدن نقش ناپدری و نامادری	۵۷۶
بررسی مجدد	۵۷۷
خلاصه فصل و واژگان کلیدی	۵۷۷

بخش هفتم
میان‌سال‌ی ۵۸۱

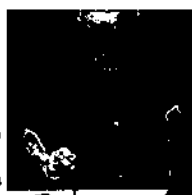
فصل ۱۵: رشد جسمانی و شناختی در دوران میان‌سال‌ی	۵۸۳
بحث ویژه: ماماها گانندی، پدر یک ملت	۵۸۵
میان‌سال‌ی: یک سازه فرهنگی	۵۸۶
میان‌سال‌ی چه زمانی آغاز می‌شود؟	۵۸۷
معنای میان‌سال‌ی	۵۸۷
رشد جسمانی	۵۸۸
تغییرات جسمانی	۵۸۸
عملکرد حسی و روانی - حرکتی	۵۸۸
تغییرات شناختی و سیستمی	۵۹۰
عملکرد جنسی و تولید مثل	۵۹۱
کادر ۱ - ۱۵ در پیچه‌ای به دنیای پیرامون: یانگی در زنان ژاپنی	۵۹۳
فعالیت جنسی	۵۹۵
سلامت	۵۹۷
مشکلات سلامتی	۵۹۷
عواملی که تأثیر غیرمستقیم بر سلامت دارند: وضعیت اجتماعی - اقتصادی	۵۹۹
عواملی که تأثیر غیرمستقیم بر سلامت دارند: نژاد / قومیت	۵۹۹
سلامت زنان پس از یانگی	۶۰۰
تأثیر حالات هیجانی، شخصیت و فشار روانی	۶۰۴
رشد شناختی	۶۱۰
سنجش قابلیت‌های شناختی در دوران میان‌سال‌ی	۶۱۰
خصوصیات متمایزکننده شناخت در بزرگسالان	۶۱۲
نقش مهارت و تخصص	۶۱۲
تفکر یکپارچه	۶۱۴

عواملی که تأثیر غیرمستقیم بر سلامت و تندرستی دارند	۵۱۸
مباحث جنسی و تولید مثل	۵۲۲
نشانگان پیش از قاعدگی	۵۲۲
بیماری‌های مقاربتی (STD ها)	۵۲۲
رشد شناختی	۵۲۵
دیدگاه‌های موجود پیرامون شناخت در بزرگسالان	۵۲۵
پس از پیازه: انتقال به تفکر پس‌صوری	۵۲۶
شای: الگوی رشد شناختی در فراختای زندگی	۵۲۷
استرنبرگ: بینش و دانستن چگونه	۵۲۹
هوش هیجانی	۵۳۱
رشد اخلاقی	۵۳۲
مرحله هفتم	۵۳۳
جنسیت و رشد اخلاقی	۵۳۴
کادر ۲ - ۱۳ کنکاشی ژرف‌تر: رشد و تحول انسان در طول زندگی	۵۳۵
تحصیلات و اشتغال	۵۳۷
ورود به دانشگاه	۵۳۷
ورود به دنیای کار	۵۳۹
پیچیدگی شناختی کار	۵۳۹
آموزش و دانش آموختگی بزرگسالان	۵۴۰
بررسی مجدد	۵۴۱
خلاصه فصل و واژگان کلیدی	۵۴۱
فصل ۱۴: رشد روانی - اجتماعی در دوران جوانی	۵۴۵
بحث ویژه: اینگرید برگمان، هنرپیشه «رسوا»	۵۴۷
رشد شخصیت: چهار دیدگاه مختلف	۵۴۹
الگوهای هنجاری - مرحله‌ای	۵۴۹
الگوی زمان‌بندی رویدادها	۵۵۲
الگوهای صفت: پنج عامل کاستا و مک کری	۵۵۳
الگوهای سنخ شناختی	۵۵۴
رویکردهای تلفیقی به رشد شخصیت	۵۵۵
بنیادهای روابط صمیمانه	۵۵۷
دوستی	۵۵۸
عشق	۵۵۸
کادر ۱ - ۱۴ در پیچه‌ای به دنیای پیرامون: باورهای فرهنگی درباره عشق	۵۵۹
رفتار جنسی: مسائل و نگرش‌ها	۵۶۱
سبک‌های زندگی مبتنی بر رابطه زناشویی و خارج از حیطه زناشویی	۵۶۲
زندگی مجردی	۵۶۲
زندگی مشترک بدون پیوند زناشویی (هم‌خانگی)	۵۶۳
ازدواج	۵۶۴

کادر ۲ - ۱۶ گفتگوی عملی: پیشگیری از فرسودگی مراقب.....	۶۵۴
روابط با خواهران و برادران.....	۶۵۵
پدربزرگ و مادربزرگ شدن.....	۶۵۵
بررسی مجدد.....	۶۵۹
خلاصه فصل و واژگان کلیدی.....	۶۵۹

بخش هشتم

پیری ۶۶۳

فصل ۱۷: رشد جسمانی و شناختی در دوران پیری.....	۶۶۵
بحث ویژه: جان گلن، نضانورد پیش‌کوت.....	۶۶۷
پیری در عصر حاضر.....	۶۶۸
افزایش جمعیت سالمندان.....	۶۶۹
«پیر جوان»، «پیر سالخورده»، و «پیر فرتوت».....	۶۷۰
رشد جسمانی.....	۶۷۱
طول عمر و پیری.....	۶۷۱
روند تغییر و عوامل مؤثر بر امید زندگی.....	۶۷۱
چرا افراد پیر می‌شوند؟.....	۶۷۴
تا چه اندازه می‌توان فراخنای زندگی را افزایش داد؟.....	۶۷۶
کادر ۱ - ۱۷ کنکاشی ژرف‌تر: آیا درمان‌های «ضد پیری» اثربخش هستند؟.....	۶۷۷
تغییرات جسمانی.....	۶۷۹
تغییرات اندام‌ها و دستگاه‌های بدن.....	۶۷۹
مغز پیر.....	۶۸۰
کارکرد حسی و روانی.....	۶۸۱
کادر ۲ - ۱۷ گفتگوی عملی: محیط‌های جدید برای سالمندان.....	۶۸۲
عملکرد جنسی.....	۶۸۴
سلامت جسمانی و روانی.....	۶۸۵
وضعیت سلامتی و مراقبت از آن.....	۶۸۵
عوامل مؤثر بر سلامت.....	۶۸۶
مشکلات روانی و رفتاری.....	۶۸۷
رشد شناختی.....	۶۹۲
ابعاد رشد شناختی.....	۶۹۲
هوش و توانایی‌های پردازشی.....	۶۹۲
حافظه چه تغییری می‌کند؟.....	۶۹۷
فراحافظه: دیدگاهی از درون.....	۷۰۰
خیزد.....	۷۰۱
یادگیری مادام‌العمر.....	۷۰۳

حل مسأله عملی.....	۶۱۴
کادر ۲ - ۱۵ کنکاشی ژرف‌تر: رهبری اخلاقی در دوران میانسالی و پیری.....	۶۱۵
خلاصیت.....	۶۱۶
خلاصیت و هوش.....	۶۱۷
خلاصیت و سن.....	۶۱۸
کار و تحصیل: آیا نقش‌های وابسته به سن کنار گذاشته شده‌اند؟.....	۶۱۸
الگوها و مسیرهای شغلی.....	۶۱۹
کار در برابر بازنشستگی زودهنگام.....	۶۲۰
کار و رشد شناختی.....	۶۲۰
یادگیرنده بالغ.....	۶۲۱
بررسی مجدد.....	۶۲۲
خلاصه فصل و واژگان کلیدی.....	۶۲۲
فصل ۱۶: رشد روانی - اجتماعی در دوران میانسالی.....	۶۲۵
بحث ویژه: مادلین آلبرایت، سیاست‌مدار عالی رتبه.....	۶۲۷
نگاهی به روند زندگی در دوران میانسالی.....	۶۲۸
تغییر در میانسالی: رویکردهای نظری کلاسیک.....	۶۲۹
الگوهای هنجاری - مرحله‌ای.....	۶۳۰
کادر ۱ - ۱۶ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: جامعه‌ای که در آن میانسالی نمایان ندارد.....	۶۳۱
زمان‌بندی رویدادها: ساعت اجتماعی.....	۶۳۳
«خویش‌تن» در دوران میانسالی: مسائل و مباحث نظری.....	۶۳۳
آیا چیزی به نام بحران میانسالی وجود دارد؟.....	۶۳۳
رشد و تحول هویت.....	۶۳۵
سلامت روانشناختی و بهداشت روانی مثبت.....	۶۳۹
تغییر روابط در دوران میانسالی.....	۶۴۲
نظریه‌های تماس اجتماعی.....	۶۴۳
روابط و کیفیت زندگی.....	۶۴۴
روابط دوجانبه.....	۶۴۵
زندگی زناشویی.....	۶۴۵
طلاق در دوران میانسالی.....	۶۴۶
دوستی‌ها.....	۶۴۸
روابط با فرزندان نوجوان و بزرگسال.....	۶۴۸
فرزندان نوجوان: مشکلات والدین.....	۶۴۹
وقتی فرزندان خانه را ترک می‌کنند: آشیانه خالی.....	۶۴۹
داشتن فرزندان بزرگسال.....	۶۵۰
فرزندپروری طولانی مدت: «آشیانه شلوغ».....	۶۵۰
سایر روابط خانوادگی.....	۶۵۱
روابط با والدین سالمند.....	۶۵۱

۷۴۹	بافت فرهنگی	۷۰۳	بررسی مجدد
۷۵۰	انقلاب مرگ و میر	۷۰۴	خلاصه فصل و واژگان کلیدی
۷۵۰	مراقبت از افراد در حال احتضار	۷۰۷	فصل ۱۸: رشد روانی - اجتماعی در دوران پیری
۷۵۱	مواجهه با مرگ و فقدان: مسائل روانشناختی	۷۰۹	بحث ویژه: جیمی کارتر، رئیس جمهور «بازنشسته»
۷۵۱	مواجهه با مرگ خویشتن		نظریه‌های موجود و پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه رشد
۷۵۳	الگوهای سوگواری	۷۱۱	روانی - اجتماعی
۷۵۵	کادر ۱ - ۱۹ کنکاشی ژرف‌تر: فقدان مبهم	۷۱۱	ثبات صفات شخصیتی
۷۵۶	مرگ و سوگواری در طول زندگی		کادر ۱ - ۱۸ کنکاشی ژرف‌تر: آیا شخصیت با سلامتی و طول عمر ارتباط دارد؟
۷۵۶	کودکی و نوجوانی	۷۱۲	مسائل و تکالیف هنجاری
۷۵۷	بزرگسالی	۷۱۳	الگوهای مقابله
۷۵۸	مرگ افراد خاص	۷۱۴	الگوهای پیری «موفقیت‌آمیز» یا «بیهوده»
۷۵۸	مرگ همسر	۷۱۷	سبک زندگی و مسائل اجتماعی مربوط به پیری
۷۵۹	مرگ والدین در دوران بزرگسالی	۷۲۰	کار، بازنشستگی، و تفریح
۷۶۰	مرگ فرزند	۷۲۰	کادر ۲ - ۱۸ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: پیری در ژاپن
۷۶۱	عزاداری به خاطر سقط جنین	۷۲۱	وضعیت زندگی
۷۶۲	مسائل پزشکی، حقوقی، و اخلاقی: «حق مردن»	۷۲۶	بدرفتاری با سالمندان
۷۶۲	خودکشی	۷۳۰	روابط شخصی در دوران پیری
۷۶۴	مساعادت در مرگ فردی دیگر	۷۳۱	تماس اجتماعی
۷۶۵	کادر ۲ - ۱۹ دریچه‌ای به دنیای پیرامون: اهدای عضو: اهدای زندگی	۷۳۴	روابط دو جانبه
۷۶۷	یافتن معنا و هدف زندگی و مرگ	۷۳۴	زندگی زناشویی درازمدت
۷۶۷	مرور زندگی	۷۳۵	طلاق و ازدواج مجدد
۷۶۸	رشد و تحول: فرایندی مادام‌العمر	۷۳۵	بیوه شدن
۷۶۸	بررسی مجدد	۷۳۵	زندگی مجردی
۷۶۹	خلاصه فصل و واژگان کلیدی	۷۳۶	دوستی‌ها
۷۷۱	فهرست توصیفی واژگان	۷۳۷	روابط خانوادگی غیرزناشویی
۷۹۳	نامنامه	۷۳۷	روابط با فرزندان بزرگسال یا نبود آنها
۸۱۷	نمایه موضوعی	۷۳۸	روابط با خواهران و برادران
۸۴۵	منابع	۷۳۹	پذیرفتن نقش جد و جده
		۷۴۰	بررسی مجدد
		۷۴۰	خلاصه فصل و واژگان کلیدی

بخش نهم

پایان زندگی ۷۴۳

۷۴۵	فصل ۱۹: مواجهه با مرگ و سوگواری
۷۴۷	بحث ویژه: لورینزا می الکات، خواهر فداکار
۷۴۸	چهره‌های متعدد مرگ

یادداشت ناشر

اثری که مؤلفان آن از پرکارترین و مشهورترین روان‌شناسان رشد در جهان علمی امروز هستند و خود کتاب اثری معتبر در این عرصه به‌شمار می‌رود و همواره مورد ارجاع و اشاره قرار گرفته است.

به دلیل امتیازات بی‌نظیر کتاب، ترجمه آن به چند تن از استادان و مدرسان درس روان‌شناسی رشد در دانشگاه‌های کشور واگذار شد. در حالی که فرایند ترجمه و ویرایش اثر رو به پایان بود، متوجه شدیم که ویراست تازه‌ای از آن منتشر شده است. پس تصمیم بر آن شد تا متن تازه کتاب مبنای کار قرار گیرد که چنین شد. و سرانجام ترجمه کتاب روان‌شناسی رشد و تحول انسان پاپالیا، اولدز و فلدمن آماده شد و اینک به جامعه روان‌شناسی کشور تقدیم می‌گردد.

در آماده‌سازی کتاب استادان گران قدری مشارکت داشتند که از تمامی این عزیزان به سبب شکیبایی آنان و هم به علت زحماتشان تقدیر و تشکر می‌گردد. ناشر به ویژه وظیفه خود می‌داند تا ضمن گرامیداشت یاد استاد ارجمند مرحوم دکتر سیامک نقشبندی که در ترجمه فصل‌هایی از این اثر همکاری داشتند، از آقای داود عرب قهستانی سرپرست ترجمه کتاب که با تلاش مجدانه کار آماده‌سازی و هماهنگ‌ساختن ترجمه‌ها را به عهده گرفتند و انصافاً به خوبی از عهده این کار طاقت‌فرسا برآمدند تقدیر و تشکر نماید و از خداوند حکیم

رشد و تحول انسان یکی از حیطه‌های عبرت‌آموز زندگی است. بررسی جنبه‌های روان‌شناختی رشد و تحول در رشته‌ها و گرایش‌های مختلف علمی و از جمله در روان‌شناسی همواره از جایگاه والایی برخوردار بوده است.

روان‌شناسی رشد در کشور ما نیز از دیرباز و از نخستین روزهای حضور روان‌شناسی علمی، مطرح بوده است. پس ضرورت دارد تا دانشجویان روان‌شناسی آگاهی کامل و بایسته‌ای از رشد انسان و مراحل تکوین آن داشته باشند. بدیهی است که لازمه این کار وجود منابع علمی مناسب و روزآمد است. اگرچه در سال‌های اخیر شاهد تحولی در عرصه کتب روان‌شناسی رشد در کشور بوده‌ایم، بسیاری از این آثار هم به لحاظ محتوا و هم از نظر ترجمه نواقص و اشکالاتی دارند و هنوز نیاز جامعه علمی را برآورده نمی‌سازند.

انتشارات رشد در راستای هدف خود، که همانا عرضه آثار گران‌سنگ و غنی روان‌شناسی به جامعه علمی و دانشگاهیان کشور است، ضمن درک نقاط ضعف فوق، از مدت‌ها قبل در پی تهیه و آماده‌سازی اثری در خور نام حیطه رشد و تحول آدمی بوده است. در میان آثار متعددی که تهیه کردیم کتاب روان‌شناسی رشد و تحول انسان نوشته پاپالیا و اولدز و فلدمن را از غنی‌ترین و معروف‌ترین آنها یافتیم.

سلامت و توفیق روزافزون ایشان را آرزو کند. ضمناً لازم است از همکارانمان خانم‌ها صبورا شمسائی و مهدیه اسماعیلی سپاسگزار باشیم که دقت و کوشش کم‌نظیر آنها در مرحله آماده‌سازی کتاب، بسیاری از اشکالات آن را برطرف کرد.

در پایان با یادآوری این نکته که در پاره‌ای از موارد بخش‌هایی از مطالب کتاب با فرهنگ جامعه ما متفاوت است، از کلیه استادان گران‌قدر و دانشجویان عزیز درخواست می‌شود تا هرگونه نقد و نظر و پیشنهادی را که درباره کتاب حاضر دارند با ناشر یا مترجمان مطرح سازند.

پادداشت مترجمان

کتاب روانشناسی رشد و تحول انسان یکی از جامع‌ترین کتب موجود در حوزه روانشناسی رشد است و استفاده بیش از ۳۰۰۰ منبع نظری و پژوهشی برای تألیف آن، خود گواهی بر این مدعاست. نخستین بار که ویرایش هشتم این کتاب به دستمان رسید دریافتیم که با مجموعه عظیمی مواجهیم که ترجمه آن نیاز به ظرافت و دقت خاص دارد. گروهی از استادان و صاحب‌نظران به ترجمه این کتاب همت گماشتند. ترجمه و ویرایش این مجموعه حدود ۵ سال به طول انجامید در انتهای کار، مترجمان پی بردند که ویرایش نهم آن چاپ شده است و بنابراین، باید ترجمه ویرایش هشتم کتاب با ویرایش نهم آن مطابقت داده می‌شد. این کار البته با توجه به تغییراتی که از نظر ساختاری و محتوایی در متن رخ داده بود آسان نبود. و اکنون ترجمه متن کامل ویرایش نهم در اختیار استادان و دانشجویان و علاقه‌مندان عزیز قرار می‌گیرد.

در روان‌شناسی رشد و تحول برای مطالعه این مبحث، دو رویکرد کلی وجود دارد که عبارتند از رویکرد زمانی و رویکرد موضوعی. کتاب حاضر مبتنی بر رویکرد زمانی است؛ یعنی به توصیف ابعاد و جنبه‌های مختلف رشد در هر دوره از زندگی پرداخته و رشد در دوران جنینی، دوران طفولیت و نوجوانی، و سپس به ترتیب اوایل کودکی، میان کودکی، نوجوانی، جوانی، میان‌سالی، و پیری را بررسی کرده است.

این اثر مشتمل بر ۹ بخش است. بخش اول، در دو فصل، به آشنایی با حوزه روانشناسی رشد اختصاص دارد. بخش دوم، در چهار فصل، به مسائل زیر می‌پردازد: لقاح و بارداری، رشد جسمانی، رشد شناختی، و رشد روانی - اجتماعی در دو سال نخست زندگی. بخش‌های سوم تا هشتم، هر یک در دو فصل، (الف) رشد جسمانی و شناختی و (ب) رشد روانی - اجتماعی را در اوایل کودکی، میان‌کودکی، نوجوانی، جوانی، میان‌سالی، و پیری واکاوی کرده است. بخش آخر به مباحث مربوط به مرگ و داغ‌دیدگی بازماندگان مربوط می‌شود.

از نظر محتوایی باید گفت که در کتاب حاضر به تمامی دوره‌های رشد اهمیت یکسانی داده شده و سعی شده است مطالب تا حد امکان مبتنی بر پژوهش‌های جدید باشد. همچنین برای روشن‌تر شدن محتوا و مطالب نویسندگان از عکس‌ها، جداول، تصاویر، و نمودارهای متعددی استفاده کرده‌اند. در ضمن سعی شده تا حد امکان مسائل با دید میان‌فرهنگی مورد بحث و بررسی قرار گیرد و به یافته‌های پژوهشی مربوط به فرهنگ‌های مختلف و تغییرات فرهنگی در گذر زمان نیز پرداخته شود.

کتاب به لحاظ آموزشی ساختار بسیار جالب و کارآمدی دارد. در ابتدای هر فصل قسمتی با عنوان «بحث ویژه» درج شده که شرح حالی است از یک فرد مشهور و نامی که با مباحث محتوایی آن فصل

مدیریت محترم انتشارات رشد آقایان دکتر محمود گلزاری و مختار صحرانی که در لحظه لحظه پیشرفت کار مشوق و یاور گروه ترجمه بودند و با توصیه‌های مفید و مؤثر خود گره‌گشای کار می‌شدند، تشکر و قدردانی نماییم. از تمامی استادان، دانشجویان، و خوانندگان محترمی که این کتاب را مطالعه می‌کنند درخواست می‌شود با ارائه نظرات سازنده خود یاری‌بخش ما در ارتقای کیفیت آن باشند.

هماهنگی و ارتباط دارد و هدف آن نشان دادن مصداق‌های مبحث رشدی آن فصل در زندگی واقعی است. پس از آن و پیش از ورود به مطالب هر فصل، مباحث اصلی آن به اختصار در چند پاراگراف ذکر شده است. در ابتدای هر فصل تعدادی سؤال نیز به عنوان «سؤال‌های راهنمای مطالعه» آمده که هر یک از آنها به یکی از مباحث اصلی فصل مربوط می‌شوند. در پایان هر مبحث و در حاشیه متن نیز تعدادی سؤال برای «ارزیابی» مطرح شده که هدف از طرح آنها سنجش درک و فهم خواننده از مطالب آن مبحث است.

در حاشیه متن با دو مبحث آموزشی دیگر نیز مواجه خواهید شد: یکی تعاریف واژگان کلیدی که در متن با قلم سیاه تایپ شده‌اند و هدف از درج تعریف آنها در حاشیه متن، تسهیل یادگیری از طریق ارجاع سریع به نکات اصلی است (این واژگان کلیدی و تعاریف آنها در قسمت فهرست توصیفی واژگان انتهای کتاب نیز ذکر شده‌اند)؛ و دیگری قسمت‌هایی تحت عنوان «نظر شما چیست؟» که هدف از آنها ترغیب خواننده به تفکر انتقادی درباره مباحث مطرح شده در کتاب است.

در طول هر فصل مطالبی در داخل کادر درج شده است. این کادرها بر سه دسته‌اند: «کنکاشی ژرف‌تر»، «دریچه‌ای به دنیای پیرامون»، و «گفتگوی عملی». در کادرهای «کنکاشی ژرف‌تر» مطالب بحث‌انگیز پژوهشی که در متن به اختصار به آنها پرداخته شده به تفصیل بیشتر مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. در کادرهای «دریچه‌ای به دنیای پیرامون» به طرح اجمالی مباحث خاص رشد در جوامع دیگر (به جز امریکا) پرداخته می‌شود و هدف از طرح آنها تأکید بر این نکته است که مردم در فرهنگ‌های مختلف و تحت تأثیر عوامل مختلف چگونه زندگی و رشد می‌کنند. سرانجام، کادرهای «گفتگوی عملی» به مثابه پلی میان پژوهش‌های علمی و زندگی روزمره هستند و کاربردهای مختلف یافته‌های پژوهشی را در حیطه‌های مختلف رشد انسان نشان می‌دهند. در پایان هر فصل خلاصه‌ای از مطالب آن به همراه واژگان کلیدی ذکر شده که مطالعه این قسمت نیز قبل از مطالعه مطالب اصلی سبب می‌شود برداشتی کلی از موضوعات فصل در ذهن خواننده شکل گیرد. از جمله دیگر نکات آموزشی می‌توان به قسمت‌های «نکات عمده» در ابتدای هر فصل، «بررسی مجدد» در پایان و پیش از خلاصه فصل، «جداول نگاه اجمالی» و «مرور کلی بر مطالب این بخش» در ابتدای هر بخش و «موارد قابل توجه» اشاره کرد.

در پایان وظیفه خود می‌دانیم از تمام عزیزانی که به هر نحو ما را در ترجمه و آماده‌سازی این اثر گران سنگ یاری نمودند، به ویژه ریاست و